

INDEX CAPITUM LIBRI TERTII

DE PRÆDESTINATIONE.

- CAP. I. *Habeat ne prædestinatio aliquos effectus.*
CAP. II. *Quæ conditiones requirantur, ut aliquod beneficium sit effectus prædestinationis.*
CAP. III. *Sit-ne gloria, et perseverantia prædestinationis effectus.*
CAP. IV. *An gratia sanctificans sit effectus prædestinationis.*
CAP. V. *Sit-ne merita prædestinati effectus prædestinationis.*
CAP. VI. *Quæ auxilia prævenientia sint effectus prædestinationis.*
CAP. VII. *Quomodo naturalia bona prædestinationis effectus existant.*
CAP. VIII. *Malum, permissioque ejus qua ratione prædestinationis sit effectus.*
CAP. IX. *Prædestinationem non inducere necessitatem justificationis.*
CAP. X. *Prædestinationem non inducere necessitatem bene operandi.*

LIBER TERTIUS.

DE PRÆDESTINATIONIS

EFFECTIBUS, EORUMQUE CONCORDIA CUM ARBITRII LIBERTATE.

Post disputationem de causis, convenienti ordine sequitur disputatio de effectibus prædestinationis: per quam etiam clariora fient, quæ de causis dicta sunt. Nam cognitio causarum in nobis magna ex parte fit ex effectuum cognitione. Dicemus ergo prius generatim de effectibus, deinde sigillatim de singulis, prius de supernaturalibus effectibus gratiæ et gloriæ, postea de bonis naturæ ac tandem de malis, seu permissionibus eorum, si quo forte modo possunt ex prædestinatione provenire. Ac tandem falsos effectus excludemus, veramque concor-

diam prædestinationis cum libertate declarabimus.

CAPUT I.

HABEAT-NE PRÆDESTINATIO ALIQUOS EFFECTUS, ET IN QUO GENERE CAUSÆ.

1. *Conclusio D. Thomæ.*—*Ratione adstruitur.*—*In duobus manet difficultas.*—Hanc questionem tractat D. Thomas, 1 p., quæst. 23, art. 2, sub alio titulo, scilicet, an prædestinatio ponat aliquid in prædestinato et respondet, formaliter nihil ponere, causaliter autem po-

nere aliquid: quarum partium prior in lib. 1 satis explicata est, posterior vero ad præsens spectat. Nam sensus illius est, prædestinationem esse causam aliquorum effectuum, quos Deus facit in ipso prædestinato. Et in hac assertionem conveniunt theologi omnes in 1, d. 40 et 41, et est expressa D. Augustini de Prædestinatione Sanctorum, c. 10, et de Bono persever., c. 14. Et omnes illam sumunt ex Paulo ad Rom. 8, ut in sequentibus latius explicabimus. Ratio autem est, quia ut homines consequantur salutem æternam, plura beneficia eis conferri, multosque effectus in eis fieri, necessarium est, ut per se notum est. At Deus est causa horum effectuum per intellectum et voluntatem, sicut et omnium aliorum: ergo est causa per eos actus in quibus prædestinatio consistit. Nam ostensum est, prædestinationem consistere in actibus intellectus et voluntatis, per quos Deus efficaciter decernit aliquid futurum in ordine ad supernaturalem Beatitudinem: recte igitur prædestinatio dicitur causa talium effectuum. Duo vero supersunt declaranda, unum ex parte causæ, aliud ex parte effectus. Ex parte quidem causæ explicandum est, in quo genere causæ prædestinatio sit causa eorum effectuum qui illi tribuuntur: ex parte vero effectus, quas conditiones requirat, ut sub prædestinationem cadat.

2. *Circa primum est assertio prima.*—Circa primum advertendum est, posse nos loqui de prædestinatione quoad effectus ejus, vel quoad actum scientiæ et voluntatis Dei, in quibus ipsa formaliter consistit. Priori modo dicendum est, unum effectum prædestinationis posse esse causam alterius, secundum omnia causarum genera, juxta exigentiam donorum seu rerum ipsarum quæ per talem causalitatem conferuntur. Probatur facile inductione, quia gloria, quæ est ultimus prædestinationis effectus, est causa finalis aliorum effectuum: et justificatio est finis vocationis: at e contrario merita sunt causa suo modo efficiens glorificationis, et gratia est causa finalis justificationis ac remissionis peccatorum, et contritio, ut est dispositio ad justitiam, reducitur ad materialem causam, et sic de aliis: ergo in effectibus prædestinationis omne genus causalitatis intervenit: ergo ex parte effectuum, prædestinatio habet effectus in omni genere causæ. Ratio autem est, quia sicut ad naturales effectus concurrunt omnia causarum genera, ita etiam ad effectus gratiæ et gloriæ. Et ideo, sicut Deus providit in naturæ ordine effectus omnium causarum, et omnes causas necessarias ad effectus tales, ita

in ordine gratiæ similes effectus et causas cum proportionem præordinavit: omnia ergo illa sub prædestinationem cadunt: habet ergo prædestinatio effectus secundum omne genus causæ.

3. *Circa alterum secunda assertio.*—*Objectio.*—*Excluditur.*—Circa posteriorem partem dicendum est, prædestinationem, prout in Deo formaliter existit, esse causam suorum effectuum in genere causæ efficientis. Probatur, quia Deus ipse est causa horum effectuum in genere efficientis primi ac præcipui: sed est talis causa per eos actus, per quos tales effectus præordinat seu prædestinat: ergo illi actus sunt principium efficiens talium effectuum: at in illis actibus posita est prædestinatio: ergo. Item prædestinatio non est causa intrinseca, ut per se constat, ac proinde nec formalis, nec materialis est. Ex causis vero extrinsecis, finalis non potest tribui prædestinationi, nam Deus non confert tales effectus, ut prædestinet illos seu propter prædestinationem ut propter finem: ergo solum relinquatur causa efficiens. Dices, etiam efficere Deum effectum prædestinationis, ut impleat voluntatem suam, et sub ea ratione habere rationem finis. Respondeo, impleri voluntatem Dei non pertinere ad prædestinationem formalem, sed ad effectum prædestinationis, et ita solum inde probari, prædestinationem esse causam efficacem effectus prædestinati. Præterquam quod ille finis videtur magis reflexus, quam directus, nisi reducat ad generalem finem divinorum operum, qui est manifestatio et ostensio divinæ potentiæ et aliorum attributorum: ideo enim vult Deus prædestinationem suam infallibiliter impleri, ut ejus potentia et bonitas ostendatur: hæc autem ostensio prædestinationis effectus est, non ipsa prædestinatio. Non est ergo prædestinatio finis, sed efficiens causa suorum effectuum.

4. *Proponitur quædam difficultas.*—*Ratio dubii.*—*Decisio.*—*Prior pars explanatur.*—Dubitare autem potest aliquis, quomodo hoc conveniat voluntati prædefinienti actus liberos, vel effectus ab eis pendentes, ad quam diximus proprie pertinere prædestinationem, eamque a voluntate exequenti distinximus. Estque dubitandi ratio, quia efficere ad extra, pertinet ad voluntatem exequentem. Respondeo breviter, utramque voluntatem ad completam prædestinationem pertinere, et utramque habere suo modo causalitatem effectivam circa prædestinationis effectus. Primum patet, quia licet prædestinatio inchoetur, nostro loquendi et intelligendi modo, a voluntate prædefiniente secundum ordinem intentionis, tamen etiam

requirit voluntatem exequentem, qua Deus ex æternitate paratus est ad producendum infalibiliter in tempore talem effectum, seu quantum est in se jam producit illum, quamvis productio ad extra in tempore incipiat.

5. *Posterior declaratur.*—Secundum autem declaratur, quia in causalitate Dei effectiva intelligere debemus, quidquid est perfectionis in causalitate physica, morali et artificiosa, quæ omnes ad genus efficientiæ spectant. Voluntas ergo exequens, quasi proxime applicat vel influat causalitatem physicam. Voluntas autem præfinitis, quatenus intendit finem et eligit media, pertinet ad causalitatem moralem: quia (ut supra declaravi) hæc voluntas requiritur ex parte operantis, ut convenienti modo operetur propter finem. Unde ex vi illius voluntatis sequitur mediorum executio, quamvis magis remote seu mediate. Sicut in nobis, intentio finis habet quamdam efficaciam: etiam circa ipsam executionem, quatenus efficit electionem, et media electione progreditur usque ad usum. Denique artificiosa causalitas pertinet ad scientiam, ut applicatam per voluntatem, quam etiam diximus suo modo sub prædestinatione concludi.

CAPUT II.

QUÆ CONDITIONES NECESSARIÆ SINT, UT ALIQUOD BENEFICIUM SIT PRÆDESTINATIONIS EFFECTUS.

1. *Duplex ratio questionem reddens dubiam.*—*Prior.*—*Ecasis.*—*Contra hanc ecasionem insurgit posterior ratio dubitandi.*—Ut certum fundamentum generale habere possimus ad præfinitum in particulari, quænam beneficia Dei prædestinato collata sint prædestinationis effectus, oportet prius universaliter inquirere conditiones omnes, per quas valeat ratio propria talis effectus cognosci, et consequenter discerni possit effectus a non effectum prædestinationis. Ratio autem difficultatis duplex esse potest. Prima, quia vel omnia beneficia, quæ Deus prædestinato confert, sunt effectus prædestinationis ejus, vel non. Primum dici non potest, quia alias creatio, conservatio et omnes effectus providentiæ circa prædestinatum essent effectus prædestinationis, quod dici non potest, ut suppono: si autem dicatur secundum, oportet assignare conditiones, in quibus prædestinationis effectus ab aliis beneficiis distinguuntur. Dicunt aliqui, omnia quidem beneficia gratiæ collata prædestinato esse prædestinationis effectus, non tamen beneficia naturalia. Contra hoc vero insurgit secunda

difficultas, quia multa beneficia gratiæ communia sunt reprobis et prædestinatis: ergo per se non sunt prædestinationis effectus, ergo nec in prædestinatis erunt.

2. *Prima conclusio.*—*Nihil prædestinationis effectum, quod non sit effectus Dei esse potest.*—Principio statuendum est nihil esse posse prædestinationis effectum, quod non sit effectus Dei. Itaque prima conditio ad effectum prædestinationis necessaria est, ut inter proprios Dei effectus comprehendatur. Probatum primo ex Augustino sæpissime dicente de prædestinatione sanctorum, c. 10. Ubi consequenter ait, latius patere præscientiam quam prædestinationem: quia Deus præscit etiam illa, quæ ipse non facit, ut peccata: non autem prædestinat nisi quæ facit. Ratio autem est, quia prædestinatio vel est actus absolutus, et efficax divini voluntatis, et beneplaciti, vel talem actum includit: quod ergo procedit a prædestinatione, ut effectus ejus, procedit ab illa voluntate Dei: ergo est effectus Dei: quia Deus per hujusmodi voluntatem causat suos effectus. Igitur effectus prædestinationis esse debet effectus Dei.

3. *Secunda assertio.*—*Effectus prædestinationis pertinet ad supernaturalem Dei providentiam.* Dico secundo. Effectus prædestinationis pertinere debet ad supernaturalem providentiam et consequenter sub ordine gratiæ aliquo modo contineri. Hoc sumitur ex eodem Augustino, loco citato, dicente: *Prædestinatio est gratiæ preparatio, gratia vero est ipsius prædestinationis effectus.* Probarique sufficienter potest ex definitione prædestinationis data, libro primo. Diximus enim prædestinationem includere ordinationem ad supernaturalem finem, juxta peculiarem usum illius vocis in hac materia: ergo causalitas ejus est in ordine ad eundem finem: ergo effectus ejus pertinere debent ad ordinem gratiæ. Qualiter autem rationem gratiæ participare debeat, ex sequentibus capitibus constabit.

4. *Duo in questionem vocantur.*—Hic vero duo inquirentur, unum est, an necesse sit tale effectum pertinere ad gratiam redemptionis Christi, id est, esse effectum mortis ejus, aliud est, an sit ex merito Christi. Nam quidam primum putant esse necessarium, quia ubicumque Augustinus tractat de effectibus prædestinationis, illos attribuit gratiæ Christi, ut videre licet, libro de Prædestinatione Sanctorum, et de Bono perseverantiæ, et clarissime epistola 95. *Hanc* (inquit) *Apostolica doctrina*

gratiam hoc nomine appellat, qua salvamur, et justificamur ex fide Christi. Et in Conciliis Milevitano et Arausicano eodem modo sermo est, de necessitate gratiæ per Christum, ergo de ratione effectus prædestinationis est, ut sit beneficium gratiæ per Christum conferendum. Apud Augustinum autem idem est quod effectus aliquis sit ex Christi meritis, et quod sit ex morte et redemptione ejus, quia per illam, vel in ordine ad illam omne suum meritum complevit.

5. *Conclusio dubii incidentis.*—Dico tamen non esse necessarium ad effectum prædestinationis, quod sit effectus mortis, passionis aut redemptionis Christi, formaliter loquendo. Multum enim distinguendum puto inter Christi meritum simpliciter dictum, et inter mortem, passionem, sanguinem, et redemptionem ejus. Existimo enim non solis illis meruisse, quos redemit, vel pro quibus mortuus est, et consequenter meritum ejus, non limitari ad mortem, vel passionem ejus, ut tales sunt, sed inveniri etiam in actibus, qui a statu mortali abstrahunt ut sunt amor, oratio, misericordia et similes. Unde licet necessitas mortis et passionis ex peccato orta fuerit, sicut et necessitas redemptionis, ut redemptio est: at utilitas, et excellentia meriti per se spectari potuit, et latius extendi. Sic ergo existimo gratiam, et justitiam datam Adæ in statu innocentiae fuisse effectum prædestinationis, licet non fuerit ex Christi morte aut redemptione ut sic: nam ut Augustinus ait, libro de Correctione et Gratia, cap. 11. *Adam, in illis bonis status innocentiae Christi morte non eguit.* Idemque de angelis dicendum est, quos prædestinatos esse supra ostensum est: fuerunt ergo in illis prædestinationis effectus, cum tamen illi non fuerint redempti, nec pro illis proprie mortuus fuerit Christus. Deinde supra est ostensum, prædestinationem ut sic, non supponere culpam, quam supponit redemptio, et mors: ergo nec prædestinationis effectus ut sic, id est, in sua formalitate, et generalitate sumpti, non dicunt ordinem ad Christum ut redemptorem. Quamquam respectu hominis lapsi tales effectus ex redemptione sint, de quo homine agebat Augustinus, dicta Epist. 95, et aliis locis.

6. *Alterum quod in dubium vertitur.*—*Dubii decisio.*—Aliud vero dubium est, an saltem abstrahendo a morte, et redemptione, et loquendo simpliciter de merito, sit de ratione effectus prædestinationis, quod sit gratia, non tantum Dei, sed etiam Christi, id est, ex fide

in Christum, vel ex meritis ejus proveniens: hoc enim frequentius legitur apud Augustinum ita ut sæpius vim faciat contra Pelagium, ut non solum gratiam, sed gratiam Christi, et per Christum fateatur. Dicendum vero est, aliud esse loqui formaliter de ratione prædestinationis secundum se, seu ut possibilis, aliud vero loqui de facto. Priori modo non est de ratione effectus gratiæ per Christum datæ. Quia satis est, quod sit effectus providentiæ supernaturalis, in ordine ad consecutionem vitæ æternæ, cum effectu obtinendam, ut mox dicemus. Nam potuisset Deus homines, vel angelos prædestinare, eisque dare effectus illi fini consentaneos ex sua mera voluntate, sine ordine ad meritum Christi. Imo in angelis ita de facto accidisse multi opinantur. Et de Adam verius existimo, primam gratiam, quam in statu innocentiae habuit, fuisse effectum prædestinationis ejus: cum tamen de illa controversum sit, an fuerit ex meritis Christi. At loquendo de facto probabilius credimus omnem effectum prædestinationis, tam in angelis, quam in hominibus esse effectum meritorum Christi, vel ut redemptoris quoad effectus reparationis, qui hominibus lapsis conferuntur, vel ut capitis, et universalis justitiæ fontis, quoad omnes, ut supra tactum est, et latius in primo tomo tertia parte est probatum. Igitur de facto recte dicitur, ad effectum prædestinationis necessarium esse, ut sit aliquo modo gratia Christi, seu ex illa.

7. *Tertia conclusio.*—*Ratio conclusionis.*—Tertio dicendum est. Non omnes effectus gratiæ seu providentiæ supernaturalis esse effectus prædestinationis, sed oportet, ut ex intentione efficaci perducendi talem hominem ad vitam æternam conferatur. Itaque hæc est prima differentia inter gratiam, seu vocationem collatam prædestinato et reprobo, quod respectu reprobi non datur ex intentione efficaci salutis ejus: in prædestinato vero inde habet originem. Hoc significat Augustinus quoties differentiam constituit inter vocationes, quarum una nascitur ex proposito Dei, et non alia, nam per Dei propositum dictam intentionem intelligit, ut libro primo ostendimus. Ratio vero est, quia primum fundamentum totius prædestinationis est illa intentio, ut supra vidimus: ergo necesse est, ut omnes effectus prædestinationis ab illa proficiantur. Item hac ratione dicunt theologo, finem, licet sit ultimus in executione debere esse in intentione primum, quia intentio finis est radix totius providentiæ, quæ ad consecutionem

talis finis ordinatur : ergo effectus illius providentiæ necessario esse debent effectus illius intentionis. Hæc autem providentia in negotio salutis electorum est prædestinatio : et effectus hujus providentiæ sunt illi, per quos talis intentio executioni mandatur : ergo necesse est, ut effectus prædestinationis supponant illam intentionem, et ab illa procedant.

8. *Generalia media et beneficia, et gratiæ causæ quæ communia sunt prædestinationis et reprobis non sunt prædestinationis effectus.* — Unde obiter intelligitur, generalia media, beneficia, et causas gratiæ, quæ communia sunt prædestinatis et reprobis, ut sic non esse prædestinationis effectus. Hujusmodi sunt Christi Incarnatio, Passio, Sacramentorum institutio, et similia. Ratio est, quia hæc non sunt peculiariter ordinata ex intentione efficaci salvandi prædestinatos, sed ex generali providentiæ gratiæ, et antecedenti voluntate salvandi omnes. Secus vero est de particulari applicatione horum mediolorum, cum peculiari utilitate, et actuali efficaciâ ad comparandam ultimam salutem, talis enim applicatio ex peculiari intentione efficaci dandi gloriam procedit, et ideo est prædestinationis effectus.

Ultima conclusio. — Ultimo dicendum est, de ratione, ac necessitate effectus prædestinationis esse, ut cum effectu conferat aliquo modo ad æternam salutem consequendam. Nam si collatio gratiæ non attingat usque ad consecutionem gloriæ, non est effectus prædestinationis propriæ et perfectæ, de qua nunc agimus, ut in reprobis videre licet, qui veram justitiam interdum consequuntur, ut definit Concilium Tridentinum, sessione 6. Non est autem necesse, ut ipsemet prædestinationis effectus in gloria perpetuo maneat : alias tantum habitus gratiæ, qui cum illa in hac vita infunduntur, essent effectus prædestinationis : quia in hac vita vix dantur alia dona gratiæ, quæ in beatitudine perpetuo durent : illud autem est plane falsum, ut videbimus. Satis ergo est quod beneficium gratiæ cum effectu conferat ad gloriam obtinendam, sive immediate, ut donum perseverantiæ et gratia finalis, sive mediate, quatenus unus effectus gratiæ est medium ad alium, et sic consequenter usque ad obtinendam gratiam, quæ pervenit usque ad statum gloriæ. Sic vocatio efficax, verbi gratia, in se quidem non durat perpetuo : tamen quia confert ad effectum perpetuum, est effectus prædestinationis. Si autem prædestinato daretur aliquod auxilium gratiæ, quod de facto nullam haberet efficaciam, nec fruc-

tum in ordine ad gloriam propter resistantiam liberæ voluntatis, ille non esset effectus prædestinationis, sed communis providentiæ gratiæ, ut est in reprobo.

Objectio. — *Rejicitur.* — Dices. Fieri potest, ut hoc ipsum auxilium detur prædestinato ex speciali Dei providentiâ et intentione : ergo esse non potest ex prædestinatione. Respondeo, si Deus non daret hæc auxilia cum certa præscientia de efficaciâ, seu effectu eorum, id quidem fieri posse : nam tum oporteret, ita Deum applicare unum medium ad consequendum finem intentum, ut si illud non succederet, adderetur aliud. In nostra vero sententia id locum non habet, quia Deus in prædestinatione sua ex intentione absoluta finis applicat media certa et infallibilia, quæ habet in sua præscientia conditionata : ergo quando media talia non sunt, non procedunt ex illa intentione, ideoque non sunt prædestinationis effectus. Hoc autem intelligendum est, quando medium omnino frustratur omni effectu, qui efficaciter ad gloriæ consecutionem conferat : nam si non omnino frustratur, dum modo aut virtus ejus in alio maneat, aut si aliqualis ratio, vel moralis occasio alterius gratiæ producentis hominem cum effectu ad vitam æternam, id satis est, ut sit prædestinationis effectus. Quæ omnia descendendo ad particulares effectus clariora fient.

CAPUT III.

SINT-NE GLORIA ET PERSEVERANTIA PRÆDESTINATIONIS EFFECTUS.

1. *Effectus gloriæ est ultimus in executione, primus vero in intentione.* — Incipimus ab effectu gloriæ, quia licet sit ultimus in executione, est tamen intentione primus et dignitate excellentior : jungimusque cum illo perseverantiam, quia hæc duo ita inter se conjuncta sunt, ut disjungi non possint. Durandus ergo in 1, d. 14, quæst. 2, n. 10, existimavit gloriam et beatitudinem non esse prædestinationis effectum. Ratio est, quia prædestinatio est tantum de mediis, non de fine : gloria autem est finis, non medium prædestinationis. Unde sicut hac ratione credidit (ut supra retuli) beatitudinem, seu gloriam non comprehendit sub objecto, seu materia, circa quam versetur prædestinatio, ita in præsentem ob eandem causam excludit beatitudinem ab effectibus prædestinationis.

2. *Assertio astruitur.* — *Jacitur fundamen-*

tum. — *Aliquorum expositio.* — *Dicta expositio rejicitur.* — Dicendum vero est primo, Gloriam essentialem et consequenter bona omnia, quæ ad illam consequuntur in æterna vita esse effectus prædestinationis. Hæc assertio est D. Thomæ, dicta quæstione 26, articulo 2 et 8 et communis theologorum in 1, distinctione 40 et 41. Fundamentum ejus primo sumitur ex verbis Pauli ad Romanos, octavo : *Quos prædestinavit, hos et glorificavit.* Quæ sola lectio retenta est in vulgata latina nuper edita auctoritate Pontificia : nam alia lectio habebat, *Magnificavit.* Et ideo aliqui exposuerunt illum locum non de gloria beatitudinis, sed de claritate quadam per famam et bonum nomen. Sic enim orabat Christus : *Clarifica me Pater.* Joann. 17. Et verbum Græcum utriusque loco respondens est idem. Sed est expositio contra Patres et contra intentionem Pauli, tum quia loquitur de gloria, quæ est per se debita justificationi estque maxime intenta per prædestinationem : illa vero accidentalis gloria et extrinseca, vel per se non spectat ad ordinem prædestinationis, quia et potest esse in reprobis, et potest non esse in aliquibus prædestinatis : vel si sumatur, ut pertinet ad accidentalem gloriam beatitudinis, supponit gloriam essentialem, et ex illa nascitur : et ideo si accidentalis gloria est effectus prædestinationis, multo magis essentialis.

3. *Alia expositio.* — Alii vero exposuerunt hunc locum de augmento gratiæ et virtutum, et adoptione divina, quia Græci, ut Chrysostomus, homilia 15, Theophylactus, Oecumenius et Theodolus in expositione illius Epistolæ, quæ habetur tom. 1, Bibliothecæ Sanctorum, ita exponunt : *Magnificavit per charismata et dona, et per adoptionem.* Nullus tamen ex his Patribus exclusit glorificationem ; imo cum de adoptione loquuntur, intelligere videntur adoptionem perfectam, quæ est per gratiam consummatam. De qua Paulus eodem loco ait : *Intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes.* Nam adoptio inchoata (ut sic dicam) per justificationem fit, et jam fuerat a Paulo nominata. Et ideo Anselmus et D. Thomas, expresse jungunt utrumque, scilicet augmentum virtutum, cum perseverantia usque ad glorificationem. Et specialiter de beatitudine exposuit Augustinus, lib. 1, de Prædest. Sanctorum, cap. 17, et serm. 17, de Verbis Apostol., et Fulgentius, lib. 1, ad Monimum, cap. 8 et 11, et sequuntur Cajetanus, Adamus, et cæteri expositores. Denique consonant alia verba ejusdem Pauli statim, cap. 9, ubi præ-

destinatos vocat : *Vasa, quæ Deus præparavit in gloriam.* De qua 1, Corinth. 2, dixit : *Oculus non vidit, etc., quæ præparavit Deus diligentibus se.*

4. *Ratio assertionis adstruitur.* — *Adhibetur exemplum.* — Ratio vero est, quia in omni consultatione consecutio ipsius finis est ultimus effectus, et maxime intentus per totum progressum, seu executionem mediolorum electorum : ita vero se habet in præscientia gloria ipsa. Quod exemplo facile ostendi potest in homine intendente et quærente sanitatem, nam ipsa sanitas est potissimus effectus illius inquisitionis. Item quia gloria est effectus gratiæ et meritorum, et hæc proficiscuntur ex prædestinatione, ut statim dicemus, ergo et ipsa gloria. Unde quamvis Durandus negaverit gloriam contineri in objecto prædestinationis, quia prædestinationem ponit in sola providentiæ mediolorum ; tamen negare non debuit esse effectum, quia licet providentia sit de mediis, tamen hæc ipsa media operantur consecutionem finis : ergo inde necessario fit, ut talis providentia sit causa consecutionis ipsius finis : sicut ars medici est causa sanitatis applicando media ad illam, etiamsi intentionem sanitatis non faciat, sed supponat. Eo vel maxime, quod supra ostensum est, glorificationem cadere sub objectum et materiam prædestinationis.

5. *Secunda assertio.* — Secundo dicendum est, gratiam finalem, ut finalis est, esse prædestinationis effectum. Hæc assertio sequitur ex præcedenti, nam gloria est gratia consummata ; ut autem gratia consummetur, necesse est, ut usque ad finem vitæ presentis duret, quod est esse gratiam finalem : ergo sicut ex prædestinatione nascitur gloria, ita etiam nascitur, quod gratia hujus vitæ usque ad finem ejus duret, quod est finalem esse. Potestque hoc confirmari ex Paulo ad Ephes. 1, dicente : *Elegit nos in ipso, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in charitate.* Sumus enim sancti et immaculati in conspectu Dei per gratiam, quæ tunc maxime incipit habere statum illum et perfectionem, quando finalis est : hoc autem habet in termino vitæ presentis, quod est initium futuræ. Nam quamdiu hæc vita durat, non omnino facit nos gratia immaculatos in conspectu Dei. Denique gratia finalis, ut sic est beneficium gratiæ et providentiæ supernaturalis, et non est commune reprobis, sed proprium prædestinatorum, multumque confert, imo et necessarium est ad æternam vitam et consequendam efficaciter : ergo confertur hoc beneficium prædestinato virtute et